

1910-02-20

01

C. M. PLEYTE
Gang Chaulan 18
WELTEVREDEN.Weltevreden, den 20sten Februari 1910.

Hooggeachte Heer en Vriend,

Uiterst aangenaam werd ik gisteren (Zondag) avond verast door het onder de deur schuiven van Uw levensbericht aangaande wijlen Prof. de Gpeje. Na het eten, heb ik de necrologie onmiddellijk ter hand genomen en met groote voldoening ten einde gelezen; het heeft mij goed gedaan den meest intiemsten kennisvriend mijner ouders op zoo waardige wijze en zoo vol erkentelijkheid herdacht te zien.

Wat heb ik al de door U ingeserde personen goed gekend, de oude Mervoud, die mij een grootmoeder was, een zeer lieve, kleine persoonlijkheid, tante Paan (Marianne), die mij lezen geleerd heeft als zij kwam fleuweelen bakeren bij mijn moeder, Com Bert, mismaakt en jong gestorven, die met mij plaatjes plakte en uitknipte, tante Pein, die mij eenige vrees inboezemde door haar trekkend oog, een Hein, die vol bewondering aangestaarde zeeman en Com Jan, die mij als knaap bij Yapitoe vriendelijk toeknipte en later aanspoorde kerisarts te gaan; ze waren mij allen als naaste familie.

Go? wonder dat Uw ophets de herinnering aan veel liefs uit mijn kinderjaren bij mij heeft opgewekt!

De lezing ervan is mij dan ook een zeer aangename ontspanning geworden en daarvoor zeg ik U dank.

In de jaren sedert mijn laatsten brief verlopen, heb ik mij nagevoeg als luitend met pionierswerk beziggehouden, in de vacantes en? vrije veld in den cursustijd heen ter plaatse. Geleidelijk door.

Kruiste ik Bantam, de Preanger en Tjiribon; rest kwam nog
Trawang, dat ik in Juni a. s. hoop af te doen. Dan staat ik
het spouwen om de verkregen resultaten uit te werken, want de
maas begint overal te raken.

Minder op technisch dan wel op ethnologisch en oudheidkundig
gebied, heb ik succes gehad, zoodat de geschiedenis van Bossenda en
eenigzins anders zal gaan uitzien dan thans.

Het was te vergeefs gevraagd de hulp van Prof. Kern, heb ik
alle oude opschriften kunnen lezen en vertalen, zelfs den Batse
toelid, terwijl ik ook het emplacement van den krater van
Pordjadjaran teruggevonden heb.

Als eerste uitgave op ethnografisch gebied zal thans de bewerking
van de Gajita pantoen Njai Soemoer Bandoen, Tjieneng
Wanara en Loetoeng Kardoen volgen met een daarbij on-
misbaar glossarium.

Dan komt de beschrijving der Hert Javaansche oudheden aan
de beurt en eindelijk een overzicht van de keizerlijc in hetzelfde ge-
weld.

Hiermede greeed, hetgeen nog ettelijke jaren vordere zal - hoop
ik de tijd er eens een poosje bij neder te kunnen leggen om daarna
nieuwe plannen te maken.

Ik heb des nog an Berg werk voor mij, doch hoop allen tot een
einde te brengen, tenzij mijn gezondheid, die sedert maanden te wens-
schen laat, mij parten gaat spelen.

Dit zal ik u weten afwachten, op 't oogenblik viel ik mij echter weer
krachtig genoeg.

Dit voor ^{met beste groeten,} ueden; als voorheen, nu toegewezen,

J. W. Pley

1910-05-20

C. M. PLEYTE
Gang Chaulan 18
WELTEVREDEN.

Weltevreden, den 20sten Mei 1910.

01

Hooggeachte Heer en Vriend,

Zooeven schreef ik ple 21, en beëindigde daarmede een bundel Soendasche sprookjes, een bloemlezing uit de vertellingen, die ik gedurende mijn omzwervingen door de Pasoendan oppikte.

Zijn mijn inlichtingen juist, dan zal ik een doo samit en een djampe pangaweran moeten gereed maken; sapienti sat en mijn hartelijke gelukwensen.

Vriend Achmad is eergisteren hervrouwd met Heta, alias Socwita diningrat, een nichtje van den Regent van Krawang. Het vrouwtje, dat ik gisteren voor 't eerst zag, maakt een zeer prettigen indruk; ze spreekt heel aardig Hollandsch en genoot een goede opvoeding.

Zoo wordt de Kaboepaten te Serang weer een raderen aje rijk, een zeer gewenschte en gelukkige gebeurtenis.

Hoe Tji-amis zal wel een beetje ontstemd zij, daar ze Tientje graag Joh's plaats had zien innemen, doch Had achtte haar ten rechte daartoe veel te jong. Bovendien steken de poetri Galoch in een kwaad vel; Hini is na veel lijden onlangs ook beproeven en Swah, schoon zij een plantenlente leidt, sukkel veel.

U Ho triest.

Tegelijk met dezen wordt u de eerste partoen toegezonden. Helaas zijn er veel drukfouten in, een gevolg van voortdurend

zelf onwel zijn en het maaien van de cholera onder mijn
 personeel, die als eerste offer mijn goed getrainden schrijver
 wegrukte. Toen moest ik het met kniegels doen, die mis-
 breuk makend van mijn ziek zijn, met den hoofdoek naar
 het werk smeten. Gelukkig draaik bij, doch 't afgelopen
 jaar heb ik Ugundig gesikkeld.

Niettemin kwam toch een Herkuleswerk gereed, te weten
 de algeheele ordening der oudheidkundige afdeling. Met-
 terdaad is dit het redder van een Augiasstal gewest, ge-
 geven de duizenden kilo's steen, die verzet moesten worden.

Er is echter nu een knap museum uit gereid, waarvan
 ik u bij gelegenheid eens foto's sturen zal.

Banten heb ik thans in alle richtingen doorkruist en er
 heel wat opgewaard. Trouwens dit zal u wel met uwerworden
 aangezien u wel jelt gezien hebben, dat dit gebied in menig
 opzicht een levende antiquiteit is. 't Spijt mij dan ook, dat
 ik mij niet splitsen kan, anders setaekerde ik een stuk in
 Banten om binnen te halen, wat het thans per gemakkelijke
 verkeer met dit gewest, heel goeud zal doen verdwijnen. Ik
 zal doen wat ik kan natuurlijk, maar mijn gedwongen ver-
 blijf te Weltevreden is en blijft en groot bezwaar.

Er zou een oplossing mogelijk zijn door mij naar de Hoopse
 school te sending over te plaatsen, doch van powder zo veel
 uitpouderingen moeten worden gemaakt om mij tijd tot on-
 deryk te geven, dat ik dit maar bij andere erome wensen
 opzouten zal.

Dit voor hiden, met hartelyke groeten als altijd
 Uw zu toegingen

J. M. Pleyjs

1911-02-27

01

Neltevreden, 27 Feb. 1911

Leer geachte Heer en Vriend,

Gisteravond bracht de mail mij het zeer welkome levensteekje, dat mij des te meer genoegen heeft gedaan, omdat ik in zoo lang niets van u hoorde, schoon ik al eens eerder schreef.

Het is u natuurlijk bekend, dat ook mijn werking reeds uitgebreider wordt; zoo ben ik thans en conservator der Archaeologische en der Ethnografische verzameling.

Eerhoopwend amikt zal ik echter zoo spoedig mogelijk aan Trom overdragen, daar de reorganisatie van de Archaeol. afdeling is afgelopen, terwijl ook de supplement-catalogus tot ult. 1910 perst klaar werd.

Bij het herrangschikken heb ik met het oude systeem van indeling naar de soort der beelden gebroken, doch in stede daarvan lokale groepen gemaakt, zoo dat men nu onmiddellijk een over-

zicht der plaatselijke culturen krijgt. Dit is een enorm werk geweest, maar de uitslag heeft geheel aan mijn verwachting beantwoord, daar mijn opstellingsmethode algemeen zeer instructief gevonden wordt, zoodat de Archaeologisch afdeeling nooit gekend bezoek trekt.

Wat ten opzichte van het Ethnografisch Museum steun ik - trouw geholpen door Moquette - denzelfden koers, maar hoezeer wij hard werken, zal het nog heel wat tijd duren voor dat dit in orde is.

De Directie steunt ons echter absoluut, zoodat wij krachtig de hand aan den ploeg kunnen houden.

Gelukkig zijn wij eindelijk aan het rookkenregime ontkomen. Van 't wettig aantal bleef nog slechts éene vrouw over, Prange's dochter, en daarmede keerde de oude hartelijke ^{der Directieleden} omgang, die wegens de dames zoo herhaaldelijk verstroefd werd, terug.

't Is juist bij tijds geweest, want 's Genootschaps verzamelingen werden op bedenklijke wijze dupe van 't onbekwame gedoe der leidsters, dat op een onontwarsbaren chaos zou zijn uitgedraaid.

Natuurlijk heeft het aanvaarden van voorname de conservatorshippen mij tot frontverandering in mijn studie gedwongen.

Lieve had ik het anders gezien, maar ik mocht het Genootschap niet in den steek laten en vooral Moquette niet, die Herr. J. aanvankelijk opvolgde, maar niets kon uitrichten, omdat zij den sleutel op Serrurier's groepsysteem medenam.

Dit heb ik aanstands vereenvoudigd en in overeenstemming gebracht met een begrijpelijke, aanhouwelijke uitsluiting, vrij van alle quasi geleerdheid en wetenschappelijke aanmatiging.

6 Maart.

Van mijn Soendache sprookjes zijn de eerste drie vellen afgedrukt en ook het glosfariem en de corrigenda op de pantoen's zijn bijna klaar. 't Eerste stuk van 't nijverheidsrapport werd reeds ingeleverd en verder legde ik de laatste hand aan een stukje over Pasjajaran; iedere minuut wordt dus uitgehakt.

Anderen vallen bij zoo veel omvattende bezigheden neder, maar mij geeft het dubbele kracht en ijver waarmede mijn wushikutie opweeglijk in weenwilt blijft.

Een klein dwotje nu en dan krijg ik ook, maar over 't algemeen blij ik voor 't tropische leven bijzonder toegereest, daar noch lichamelijke noch gестelijke inspanning mij ooit te veel zijn.

Moeder natuur is mij den wel genadedig geweest en vroelooptig zal ik het mij gegeven talent nog niet beproeven.

De heer Pott heeft ons jammer genoeg om gezondheidsredenen als voorzitter en lid der Directie verlaten. Hij was een voortreffelijk president.

Thans zal de heer Quarles de Quarles hem opvolgen, een jeer innemend man vol belangstelling, inder met dat al staan wij weer voor aanvulling der Directie, een steeds moeilijker wordend probleem.

En hiermede voor heden genoeg, dat het u in alle opzichten goed misgegaan, hoop van harte, uw jeer toegewezen

J. M. P. Kerf

1911-06-11

01

Neltevreden, 11 Juni 1911.

Hooggeachte Heer en Vriend,

Op den avond van den dag, dat zich de vlammen als van vuur vertoonden, geriel hier de uitroeping der mail, die mij o. m. ^{bracht} uws voordrachten. 't Boek had dus de reine twee transtlooze avonden te treffen, hetgeen mij in staat heeft gesteld, het met offering van enkele nachtelijke uren tot een consumenten-dium te maken. En nu onst ik te openhartig zeggen, dat het boek mij zeer geboeid heeft door de nieuwe gezichtpunten die er in ontwikkeld zijn, en machtig bekoord door den keurigen vorm waarin de materie gegoten werd. Geef ons meer van zulke geschriften; zij zullen pakken en overtuigen, en bovendien een grooste steun zijn voor allen, die de ontwikkeling van den inlanden en daarmede diens maatschappelijke verheffing trachten te bevorderen.

Mijn Pariboga is gereed en tot zo vel uitgedrukt; deze in 2½ maand door de pers te krijgen, heeft

post aanspelen gevorderd, doch nu kan ik een zeker tegeltje in mijn credit boeken, want de niet om ze te drukken bestond bij mij al lang.

Ik heb er nog 25 persklaar; die hoop ik in 't komende jaar uit te geven.

Onlangs heeft de Raden ajse van Tji-ansis met haar jongste dochtertje een paar dagen bij mij gebleefd. Zij zag er patent uit, was bijzonder op dreef en daar het gelob met de kinderen achter den rug was, in high glee. Toen is ze naar Hazeeu verhuisd, doch reeds den volgenden dag vertrokken, omdat ze telegrafisch bericht kreeg, dat Tientje met de bendy was ongeslagen. Gelukkig is alles met een sisfer af geloopt.

Hazeeu zelf is lang niet wel. Ik heb hem op willen zoeken, ten einde een persoonlijk indruk te kunnen schrijven, doch hij mag niemand ontvangen. 't Schijnt dat hij intermitterende aanvallen van malaria heeft, die, gepaard met wat overwerken, hem heel slap maken. 't Is jammer want hij zou juist een welverdiende vacantie nemen, waarvan nu echter voorrest wel niet komen zal.

Botte Rouffaar is hier verleden week ziek aangekomen,

in die mate zelfs, dat wij ons over hem ongerust hebben gemaakt. Moquette heeft zich toen onmiddellijk over hem ontfermd; de faculteit en diens doorlotterers hebben echter den taaien zwelwater weer op de sokken geholpen, zodat hij morgen even naar 't museum komen mag. Ik heb hem sedert zijn terugkomst nog niet ontmoet en spits mij dus op 't relaxen zijner Philippijnsche lotgevallen.

Den jaardag van den Prius heeft L. E. onze beschermheer, het museum bezichtigd. 2 1/2 uur heeft het bezoek geduurd, dat bijzonder aardig was 'en door de minzaamheid van den hoogen gast 'en door veelzijdige kennis inzonderheid van Hindoeïsme en Boeddhisme. Later kreeg ik nog een uiterst vriendelijk, eigenhandig schriftelijk bewantje, zodat ik een zeer aangename herinnering aan dien ochtend behoud.

't Is nu de tijd, dat de aanstaande hadji's Mekah waart gaan. Even dus end wat bethah in de gedong godjah gehaald. Van daar dat het er in de laatste dagen voortdurend propool is met Breine broederen en dito justeren en men de weei zweet-o. deur stank er snijden kan. Voor een Mentawaiisch

huismodelletje word ik van ochtend een patje geleijst; laat 't niet dan schaad 't niet, la enz! Op 't oogenblik vermaak ik mij met het uitrukken van mijn aantekeningen over 't weven als halfreligieus gedoe. Dit is vrij lartig werk, omdat de bronnen zoo traag vloeien en slechts met veel onzichtigheid te benaderen zijn, omdat zij mij allereerst van iets anders dan belangstelling voor sbering en inslag verdenken. Over dag wordt aan de godskamer gewerkt en is die klar, dan ga ik met verlof, lees tanpa karana om ook een even uit te blazen, want ik heb us 't afgelopen jaar heel wat verjet en 't volgende belooft niet minder druk te zullen zijn.

Dit voor bedan. Moge U deze in goeden welstand be-
reiken met de hartelijke groeten van

Uw zeer toegenegen

J. P. P. P. P.

1911-09-10

01

Neltoneden, 10 Sept. 1911.

Hooggeachte Heer en Vriend,

Het antwoord op uw laatsten brief bleef ik nog schuldig, omdat ik op 't punt stond van naar Serang te gaan en aldaar allicht meer wetenswaardige ervaringen zou hebben dan hier.

Indertijd is dit dan ook het geval geweest, ik heb er onder meer een paar ratib's meegemaakt en van de wedat een stel wel geslaagde foto's gemaakt.

Wijl de poeasa voor de daer stond, ben ik ook gheuige geresest van het gesde over het al of niet zien van de maan en ten slotte denaan van der vanten. Zoo heb ik dus nu een een stuk godsdienstig leven bijgewoond.

Bovendien vond ik in de Koeloepaten een aersleden jaar vrijwillig tot den Islam overgegaan.

Bardoey van stand en dus een goed object voor verder navragen. Volgens aan ben ik met hem aan het praten gedaan en zo is het mij gelukt hem de mate voor Batavia op te wer- men, dat hij mee naar hier is gekomen.

Natuurlijk wordt hij thans geleidelijk afge- tapt tegen kleine beloningen als een lofje naar Vanpung prik, Buitenzorg enz.

Dat gaat opperbest, alleen toen ik van tijd tot tijd tegen zijn boepets op en dan de kevel stop gezet.

Intusschen staan reeds een paar overleveringen en sprookjes op 't papier, terwijl hij een paar huismodellen knutselde.

spoedig komt er dus weer wat, dat ik voorloopig met een paar korte opmerkingen zal ken als het mij verteld is, want ik meer hoor, merk ik nog heel wat ben te vischen voor ik tot gevolgtrekkingen kan komen.

Dit vischen is uiterst veemociend want jaar ik den onder goed veesta - blijf het lijk hem te volgen als hij over mij onbekende

zaken praat. Dan uervalt hij in termen, die ik niet begrijp en daar er geen spionieren voor misst de kook worden omgekeerd en omgekeerd.

In welke gevallen neem ik hem apart, Laer ender mijn schrijver mee gaat redeneren, hetgeen de con- fessie dechts grooter maakt, en op verteerde ge- volgtrekkingen einddraait.

Na het eten wordt gepantoe, d. Ik ken de mel- die in usterschrift van te leggen met hulp van een zeer begafte pianiste, doch dat valt niet meer omdat de ver- katapi joo gestemd, jakt.

Men ik de Lage eenmaal goed, dan komt die er volhaurlijk niet meer op aan, doch te veel hoe moeilijk 't is inlandsche melodien te memoriseren.

In onze G. G. hebben mij een jaar belangstel- lenden Ber keurkeer. Reeds vier maal leidde ik hem door het museum en dat zijn bijzonder aardige Bezoeken in omdat L. 2. zoo uiteest min- jaan is, en onthoudt wat hem eenmaal verteld

ook het algemeen bezoek aan het Genestichap,

vooral van Europeanen neemt jaar toe; ik geloof dan ook met mijn reorganisatie op den goeden weg te zijn.

Ik mocht U nog bedanken voor den overzucht uit Colyn's Boek, waarin ik weer bevestigend heb heb nieuwe en aantrekkelijke gewaad, waarin ik de materie telken meer weet te steken. Prektig heeft het mij ook aangedaan, zo veel uit Bantén opgenomen te zijn, want de Bantén phobie begint weer den kop op te steken.

Uw eerste stuk over de Ind. nijverheid is ter perse en zal geïllustreerd worden; het tweede, over 't woen, leverde ik juist in. Dit laatste zal U wel interesseren, daar dit alle Gampé's en verder daarbij gebruikte letters pekus bevat.

Ik zie komt met platen uit

Ik heb dus weer heel wat af kunnen spuien en bejaar dit nu met schrijfsamp, getuige mijn schrift. Wil dit dus Guaron verontschuldigen en mij geloven met hartelijke groeten als
altijd uw ja bereijder

J. M. Pley